

**Advies Natuurwaarden Landgoed Nieuw
Holthuizen**

BügelHajema
Plek voor ideeën

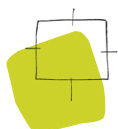
Advies Natuurwaarden Landgoed Nieuw Holthuizen

Inhoud

Rapport en bijlagen

17 maart 2014

Projectnummer 160.51.50.00.00

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Onderzoeksgebied en voorgenomen plannen	9
2.1	Ligging	9
2.2	Huidige situatie	9
2.3	Voorgenomen plannen	12
3	Gebiedsbescherming en effectbepaling	15
3.1	Natuurbeschermingswet 1998	15
3.2	Omgevingsvisie - Ecologische Hoofdstructuur	16
4	Soortenbescherming en effectbepaling	19
4.1	Vaatplanten	19
4.2	Zoogdieren - overige	22
4.3	Vogels	23
4.4	Amfibieën	24
4.5	Reptielen	25
4.6	Vissen	25
4.7	Dagvlinders	26
4.8	Libellen	26
4.9	Overige ongewervelden	26
5	Conclusie en consequenties	27
5.1	Beschermde gebieden	27
5.2	Beschermde soorten	27
5.3	Uitvoerbaarheid	28
6	Bronnen	29
6.1	Veldbezoek	29
6.2	Media	29
6.3	Literatuur	29

Bijlagen

Inleiding

Het voorliggende Advies Natuurwaarden heeft betrekking op enkele percelen aan de Markeweg tussen Roderesch en Steenberg. Het gebied grenst aan de westzijde aan een natuurgebied de Noorderduinen. De initiatiefnemer is voornemens een landgoed in te richten: Bebouwing van allure gecombineerd met de aanleg van een royale oppervlakte bos en natuur, deels opengesteld voor publiek.

AANLEIDING

Het voorliggende natuurwaardenonderzoek behandelt de ecologische beoordeling van voorgenoemde activiteit. De effecten op natuurwaarden worden beoordeeld in relatie tot bestaande wet- en regelgeving op het gebied van soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998, de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) en de provinciale structuurvisies en provinciale verordeningen. Waar nodig wordt aandacht besteed aan het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1. Overigens zullen naar verwachting zowel de soortenbescherming als de gebiedsbescherming in 2014 worden ondergebracht in de nieuwe Wet natuurbescherming, waarbij de natuurmonumenten uit de huidige Natuurbeschermingswet 1998 onder de planologische bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur zullen gaan vallen.

DOEL VAN HET ADVIES

De ligging van het onderzoeksgebied wordt weergegeven in figuur 1.

ONDERZOEKSGBIED

Figuur 1. Topografische kaart met ligging onderzoeksgebied

OPZET VAN HET RAPPORT

Het rapport bestaat uit de volgende onderdelen:

- beschrijving van het onderzoeksgebied en de voorgenomen plannen;
- beschrijving van de effecten op de te beschermen natuurwaarden;
- conclusies en consequenties.

INFORMATIE

De beschrijving van de relevante te beschermen natuurwaarden is gebaseerd op:

- bestaande bronnen zoals databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, rapporten en websites;
- verkennend veldbezoek waarbij vooral is gekeken naar kritische en/of beschermde soorten, zowel wat betreft aanwezigheid van als potenties voor deze soorten.

BEOORDELING

Op basis van de bekende gegevens en het veldbezoek zijn de mogelijke effecten als gevolg van de toekomstige ontwikkelingen bepaald. Daarnaast zijn (de effecten van) deze ontwikkelingen beoordeeld in het kader van de natuurwetgeving. Waar nodig wordt aandacht geschonken aan eventuele mitigerende en compenserende maatregelen.

In hoofdstuk 5 Conclusie en consequenties worden de bevindingen van het onderzoek kort weergegeven.

BEVINDINGEN

Onderzoeksgebied en voorgenomen plannen

2.1

Ligging

Het onderzoeksgebied ligt ten noorden van de Markeweg tussen Roderesch en Steenberg in de gemeente Noordenveld, in het kilometerhok¹ 224-569. Figuur 1 geeft een overzicht van de ligging van het onderzoeksgebied en het kilometerhok. Het onderzoeksgebied grenst aan de westzijde aan het natuurgebied Noorderduinen, aan de zuidzijde aan de Markeweg en aan de noord- en oostzijde aan erven van woningen en agrarisch gebied.

2.2

Huidige situatie

Het onderzoeksgebied bestaat globaal uit twee deelgebieden. Deelgebied 1 betreft het oostelijk gedeelte. Deelgebied 2 betreft het deel dat ligt in het natuurgebied in de westzijde. Deelgebied 1 bestaat momenteel uit akkers: haver in het zuidoostelijk deel, aardappelen in een deel van het noordoostelijk deel en graslanden in de westelijke percelen en in een deel van het noordoostelijk perceel. Aan de zuidzijde, aan de Markeweg ligt een vrij grote ondiepe poel. Ten westen van de poel ligt een paardenbak.

Deelgebied 2 betreft een deel van het natuurgebied Noorderduinen bestaande uit bos, droge heide en een vochtige heide met een ven. Delen van het droge heidegebied zijn afgerasterd en worden begraasd door schapen.

Op navolgend kaartje zijn de twee deelgebieden aangegeven:

¹ Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland. Een uurhok is een gebied van 5 km bij 5 km gebaseerd op diezelfde verdeling.

De poel in het zuiden van het onderzoeksgebied, op de achtergrond grove dennen op het aangrenzende natuurgebied Noorderduinen

Ten westen van het onderzoeksgebied ligt het overige deel van het natuurgebied Noorderduinen, bestaande uit bos en natuur.

De houtsingel langs de akker (haver), zuidwestelijk perceel

Wandelpad in het droge heidegebied

Wandelpad in bosperceel

2.3

Voorgenomen plannen

Deelgebied 1

Het ontwerp voor het nieuwe landgoed bestaat uit nieuw aan te leggen bos, te ontwikkelen natuurlijke graslanden en akkers, diverse landschappelijke elementen en een nieuwe bouwka­vel voor een huis van allure. In totaal wordt er op circa 5 ha beplanting aangelegd. Het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 1.

Buiten de kavel voor de bebouwing (hoofdzakelijk in de oostzijde van het plan-gebied) wordt veel nieuw bos aangelegd. Behalve het bos wordt er ook nog een deel van het terrein ingeplant met nieuwe houtsingels en wordt er een reeds bestaande houtsingel versterkt.

Deelgebied 2

De plannen in deelgebied 2 beperken zich tot het openstellen van het gebied voor publiek. In het deelgebied zijn reeds wandelpaden aanwezig. Er worden geen nieuwe paden aangelegd. In het droge heidegebied in het noordelijk deel worden zogenaamde struunpaden mogelijk gemaakt. Bezoekers kunnen er het gebied doorkruisen. Bezoekers met honden dienen deze aangelijnd te hebben bij betreding van het natuurgebied.

G e b i e d s b e s c h e r m i n g e n e f f e c t b e p a l i n g

Voor onderhavig onderzoeksgebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Natuurbeschermingswet 1998 en de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is uitgewerkt in de Omgevingsvisie Drenthe (zie bijlage 1).

3.1

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1989 bundelt de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden. In de Natuurbeschermingswet zijn ook de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. Onder de Natuurbeschermingswet 1998 zijn drie typen gebieden aangewezen en beschermd: Natura 2000-gebieden, beschermde natuurmonumenten en Wetlands.

Het onderzoeksgebied is geen onderdeel van en grenst niet aan een beschermd gebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied is het Natura 2000-gebied Leekstermeer dat op ongeveer 5,5 km ten noorden van het onderzoeksgebied is gelegen. Andere beschermde gebieden liggen op een nog grotere afstand van het onderzoeksgebied: het Fochteloërveen op circa 7,5 km in het zuiden en het Drentsche Aa-gebied op circa 12 km in het oosten.

INVENTARISATIE

Gezien de ligging van het onderzoeksgebied ten opzichte van beschermde gebieden, de aard van de ontwikkelingen en de omstandigheden in het huidige onderzoeksgebied zijn geen negatieve effecten op beschermde gebieden te verwachten.

EFFECTEN

Voor deze activiteit is geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. Het is voldoende wanneer het bevoegd gezag voor het bestemmingsplan, de gemeenteraad van Noordenveld, dit gemotiveerd overweegt bij de vaststelling van het bestemmingsplan.

CONCLUSIE

3.2

Omgevingsvisie - Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. De EHS is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur is uitgewerkt in de Omgevingsvisie Drenthe en de Provinciale omgevingsverordening Drenthe.

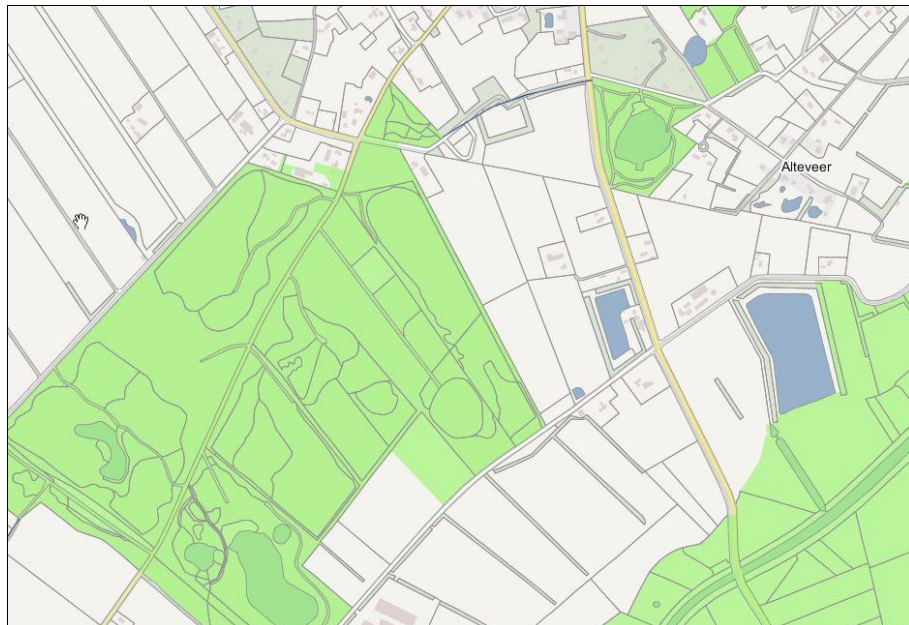
INVENTARISATIE

Deelgebied 1 is geen onderdeel van de EHS, maar de EHS grenst langs de zuidwestrand wel aan het deelgebied. Het deelgebied heeft daarmee belangrijke ecologische relaties met de beschermde gebieden van de EHS.

Deelgebied 2 is in zijn geheel onderdeel van de EHS. In de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe staat:

“Een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op een gebied dat deel uitmaakt van de ecologische hoofdstructuur en een wijziging inhoudt ten opzichte van het daaraan voorafgaande ruimtelijk plan maakt geen nieuwe activiteiten dan wel wijziging van bestaande activiteiten mogelijk die de wezenlijke kenmerken en waarden van de ecologische hoofdstructuur significant aantasten.”

Het vigerend bestemmingsplan maakt recreatief medegebruik van deelgebied 2 in de vorm van voet-, fiets-, ruitersporen en picknickplaatsen reeds mogelijk.

De Ecologische Hoofdstructuur in en rond het onderzoeksgebied

Deelgebied 1

EFFECTEN

Gezien de aard van de ingreep; het aanleggen van bos- en natuurgebied, alsmede een landhuis vlakbij de EHS, kunnen effecten op de EHS optreden. Het landhuis en de aanleg hiervan kan in geringe mate verstoring veroorzaken op de aanwezige fauna van dit deel van de EHS. Echter, gezien het feit dat hier reeds een paardenbak aanwezig is en aan de overzijde van de Markeweg ook bebouwing is gelegen, is dit een gering effect. De aanleg van het natuur- en bosgebied heeft daarentegen positieve effecten op de EHS. Het natuurgebied wordt hierdoor groter waardoor het leefgebied van planten en dieren wordt uitgebreid. Ook het feit dat er agrarisch gebied aan de productie wordt onttrokken heeft in principe een positief effect op de EHS. Hierdoor wordt het EHS gebied minder belast met bestrijdingsmiddelen en meststoffen die via wind of grondwater in het natuurgebied terecht kunnen komen. Voorwaarde voor positieve effecten op de EHS is wel dat het huidige grondwaterpeil van het onderzoeksgebied (agrarisch gebied) niet verder wordt verlaagd en indien mogelijk iets wordt verhoogd. Verlaging van het grondwaterpeil kan schade toebrengen aan grondwaterafhankelijke vegetaties in het aangrenzende natuurgebied Noorduinen. In dat kader is het ook van belang dat er geen groot-schalige aanplant van naaldbout plaatsvindt. Ook dit heeft namelijk een grondwaterstandsverlagend effect en kan daarmee verdroging veroorzaken op het aangrenzende natuurgebied.

Deelgebied 2

Het openstellen van deelgebied 2 voor publiek valt onder recreatief medegebruik. Dit is volgens het vigerend bestemmingsplan alsmede onder de nieuwe bestemming 'Natuur-Landgoed' mogelijk. Daarnaast worden geen overige activiteiten mogelijk gemaakt die de wezenlijke kenmerken en waarden van de ecologische hoofdstructuur significant aantasten. Er worden in deelgebied 2 dan ook geen negatieve effecten op de EHS verwacht.

De activiteit is op het punt van de EHS niet in strijd met de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe, mits aan de voorwaarde wordt voldaan dat het grondwaterpeil niet verder wordt verlaagd. Indien dat wel gebeurd is nader onderzoek nodig naar grondwaterrelaties tussen het natuurgebied en het onderzoeksgebied. Het is aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe, om de visie ten aanzien van de EHS te bevestigen.

CONCLUSIE

Soortenbescherming en effectbepaling

Relevante wet- en regelgeving op het gebied van de soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet en het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1. Het onderzoek is uitgevoerd op basis van bestaande gegevens en een verkennend veldbezoek.

WET- EN REGELGEVING

Op basis van de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes ingedeeld. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, wordt in dit rapport respectievelijk de benaming licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd (zie bijlage 1). De inheemse vogelsoorten hebben een eigen afwijkend beschermingsregime; ze vallen zowel onder het middelzware als het strenge beschermingsregime.

BESCHERMINGSREGIME

Geraadpleegde databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, websites en rapporten zijn met een eigen nummer in de literatuurlijst opgenomen. Gegevens uit deze bronnen worden bij het bespreken van de verschillende soortengroepen alleen genoemd indien ze een meerwaarde voor het onderzoek hebben.

BRONNEN

Het onderzoeksgebied is op 19 juni en 12 december 2013 bezocht om een indruk te krijgen van de terreinomstandigheden van het onderzoeksgebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie ook paragraaf 6.1). Tevens is op 19 juni een schepnetonderzoek uitgevoerd in de aanwezige poel. Gezien de aard van het onderzoeksgebied en op basis van de indruk die van het onderzoeksgebied is verkregen, de kennis over leefgebieden van soorten en de beschikbare gegevens, kan van alle soortengroepen, met voldoende zekerheid een oordeel worden gegeven over het voorkomen van beschermde soorten in het gebied.

VELDBEZOEK

4.1

Vaatplanten

Deelgebied 1

INVENTARISATIE

De hoofdboomsoort in de houtsingels is zomereik met daarnaast berk. In de struiklaag staan eenstijlige meidoorn, hultst, wilde lijsterbes en Amerikaanse vogelkers. Verder groeit er veel braam en onder meer brede stekelvaren.

Rondom de poel staan pitrus, grote lisdodde, zwarte els en riet. Verder komen langs de poel grote brandnetel, harig wilgeroosje, witte klaver en kruipende boterbloem voor. De graslanden worden gedomineerd door soorten van voedselrijke omstandigheden zoals Engels raaigras en kweek. Daarnaast komen kruipende boterbloem en vogelmuur voor.

Deelgebied 2

Dit deelgebied bestaat uit bospercelen, heidegebied en een ven. Het bos bestaat hoofdzakelijk uit zomereik, grove den, fijnspar en enkele exemplaren beuk en zachte berk. In de ondergroei staat voornamelijk hult en brede stekelvaren. In het noordelijk gelegen bosperceel staat daarnaast veel klaverzuuring en is eikvaren aangetroffen. In het zuidelijk deel staan enkele aangeplante exemplaren rododendron.

In het heidegebied groeien dop-, struik- en kraaiheide met pijpenstrootje. Tevens is hier een exemplaar van de middelzwaar beschermde jeneverbes aangetroffen. Er zijn in het heidegebied geen overige beschermde soorten aangetroffen en deze worden er gezien de huidige begroeiing ook niet verwacht.

Langs het ven in het zuidelijk deel groeien onder meer de middelzwaar beschermde soorten kleine zonnedauw en wilde gagel. Overige waargenomen soorten betreffen watervanel, snavelbies en rankende helmbloem. Uit de gegevens van de NDFF komt een waarneming van de licht beschermde soort gewone vogelmelk naar voren. Hoewel niet waargenomen tijdens het veldbezoek, is het evenwel mogelijk dat deze voorkomt in Deelgebied 2.

EFFECTEN/CONCLUSIE

Op basis van de veldbezoeken is een voldoende beeld van de soortengroep vaatplanten ontstaan. Beschermde planten zijn alleen in Deelgebied 2 aangetroffen en te verwachten. Als gevolg van de plannen zal de betredingsgraad in Deelgebied 2 enigszins toenemen op wandelpaden en in mindere mate de struunpaden. Het gedeelte rond het ven waar gagel en kleine zonnedauw zijn aangetroffen, blijft gesloten voor publiek.

Als gevolg van de plannen worden dan ook geen verbodsovertredingen ten aanzien van wilde beschermde vaatplanten verwacht. Over het algemeen zijn de planontwikkelingen in Deelgebied 1 juist positief voor de flora en worden er kansen geboden voor (beschermde) soorten.

Kleine zonnedaauw nabij het ven in Deelgebied 2

Zoogdieren - vleermuizen

Volgens de inventarisatie van het NDFF zijn laatvlieger, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis in het onderzoeksgebied of de directe omgeving bekend. Het is niet uitgesloten dat er meer soorten in het onderzoeksgebied voorkomen gezien de terreinomstandigheden. Verblijfplaatsen zijn in het onderzoeksgebied niet aanwezig. De aangetroffen soorten gebruiken de houtsingels, de poel, het ven en bosranden als foerageergebied. De bosranden en de singels fungeren mogelijk ook als vliegroute. Alle vleermuissoorten, alsmede hun vaste verblijfplaatsen zijn streng beschermd. Verblijfplaatsen zijn ook beschermd als ze tijdelijk niet in gebruik zijn.

INVENTARISATIE

Indien het bos tegen de oostelijke houtsingel wordt aangezet, verliest deze singel mogelijk zijn waarde als foerageergebied of vliegroute. Bij de aanleg van dit bos ontstaat echter een nieuwe bosrand circa 100 m ten westen van de bestaande houtsingel. Daarmee ontstaat nieuw foerageergebied en een potentiële vliegroute. De oostelijke rand van de bestaande singel blijft in tact en kan daarmee als mogelijke vliegroute, dan wel foerageergebied blijven dienen. Tevens wordt een nieuwe singel aangelegd tussen het geplande bosgebied en het bestaande natuurgebied Noorderduinen. Dit kan voor vleermuizen een nieuwe verbindingsroute opleveren.

TOETSING

Vleermuizen zullen naar verwachting geen hinder van de aanleg en het gebruik van het nieuwe landgoed ondervinden. Alleen de westelijke rand van de oostelijke houtsingel verliest mogelijk zijn functie als foerageergebied en vliegroute. Op korte afstand blijven voldoende alternatieven in stand en worden tevens nieuwe potentiële foerageergebieden en vliegroutes gecreëerd. De poel blijft in stand. De verwachting is dat het leefgebied voor vleermuizen na uitvoering van de plannen in waarde toeneemt.

CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de voorkomende soorten ontstaan. Er wordt geen verbodsovertreding ten aanzien van vleermuizen verwacht.

4.2

Zoogdieren - overige

INVENTARISATIE Uit de geraadpleegde bronnen komt naar voren dat in de directe omgeving de middelzwaar beschermde eekhoorn en steenmarter zijn waargenomen (bijlage 2). Gezien het biotoop is dat eveneens een te verwachten soort. Tijdens de veldbezoeken zijn echter geen sporen van eekhoorn, dat of steenmarter aangetroffen. Wel is een recent gebruikt vossenhol en een hol van bosmuis aangetroffen in heidegebied ten noorden van het ven (zie foto's). Vos en bosmuis zijn licht beschermde soorten. In het onderzoeksgebied zijn daarnaast licht beschermde soorten als ree, haas en verschillende soorten muizen als veldmuis, bosmuis en bosspitsmuis te verwachten. Naar verwachting komen ook de licht beschermde soorten bunzing, wezel en hermelijn in het onderzoeksgebied voor.

Ingang vossenhol (links) en hol van bosmuis (rechts)

EFFECTEN Ten behoeve van de ontwikkelingen zal de bodem plaatselijk worden vergraven, waardoor het leefgebied van enkele niet beschermde of licht beschermde soorten verloren gaat en enkele vaste verblijfplaatsen worden vernietigd en verstoord. Het ligt in de lijn der verwachting dat het onderzoeksgebied na inrichting een hogere waarde voor zoogdieren zal hebben. Dit geldt vooral voor soorten die voorkeur voor bos of meer besloten gebied hebben zoals eekhoorn. Voor een gering aantal soorten (de aan open gebieden verbonden soorten) als veldmuis en haas zal het gebied in waarde dalen.

CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep overige zoogdieren ontstaan. In het onderzoeksgebied komen enkele licht beschermde soorten voor. Vaste verblijfplaatsen van deze soorten kunnen worden vernietigd en verstoord (artikel 11) als gevolg van de ontwikkelingen. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 11. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten

is een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet aan de orde. Wel blijft de zorgplicht van toepassing. Negatieve effecten op eekhoorn worden niet verwacht (positieve effecten overigens wel).

Om invulling te geven aan de zorgplicht is het zeer wenselijk dat het onderzoeksgebied waar ontwikkelingen plaatsvinden voor aanvang van de werkzaamheden zoveel mogelijk ongeschikt voor dieren wordt gemaakt. Dit kan onder meer worden bewerkstelligd door de vegetatie in het terrein enkele dagen voor aanvang van de werkzaamheden kort af te maaien. In de tussenliggende dagen zullen diersoorten zoals (spits)muizen het terrein verlaten, omdat er niet voldoende dekking aanwezig is.

ZORGPLICHT

4.3

Vogels

Deelgebied 1

Door de huidige openheid van het Deelgebied 1 geen hoogwaardig leefgebied voor vogels. Wel wordt er frequent gefoerageerd door onder meer ekster, spreeuw, zwarte kraai en roofvogels als sperwer en buizerd. Rondom de poel kunnen nesten van soorten als grasmus en rietgors voorkomen. De omgeving van het onderzoeksgebied is door de aanwezigheid van bomen en overig opgaand groen een geschikt broedgebied voor vogels van kleinschalig landschap en bos. Soorten als groenling, zwartkop, zwarte kraai, ekster, houtduif en winterkoning kunnen in het opgaand groen tot broeden komen. In het onderzoeksgebied zijn tijdens het veldbezoek in 2013, merel, spreeuw, kokmeeuw, grasmus en boerenzwaluw, aangetroffen.

INVENTARISATIE

Deelgebied 2

Tijdens het veldbezoek in december is in dit deelgebied een horst van buizerd aangetroffen, in het zuidelijk deel ten oosten van het ven. Tevens zijn buizerd en enkele exemplaren houtsnip gezien en de soorten matkop, winterkoning en sperwer gehoord.

Alle inheemse vogelsoorten zijn streng beschermd. Over het algemeen is het nest van vogels alleen beschermd wanneer dit in gebruik is om een broedsel groot te brengen (tijdens het broedseizoen). Bij enkele vogelsoorten is het nest echter jaarrond beschermd (dus ook buiten het broedseizoen). In en rond het onderzoeksgebied is alleen een jaarrond beschermde nest van buizerd aangetroffen.

Voor het hele onderzoeksgebied geldt dat indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden opgestart, in gebruik zijnde nesten van broedvogels kunnen worden verstoord.

TOETSING

In Deelgebied 2 is een nest van buizerd aangetroffen. Nesten van buizerd zijn jaarrond streng beschermd. Enkel een toename van het aantal wandelaars in Deelgebied 2 waarbij de wandelpaden bovendien niet vlak langs het nest lopen

valt niet onder grote structurele mate van verstoring. Buizerd ondervindt van de ontwikkelingen dan ook geen negatieve effecten en zal door de ontwikkelingen het nest niet permanent verlaten.

CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vogels ontstaan. Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Ontheffing voor het vernielen en verstoren van bewoonde nesten van vogels (artikel 11) wordt in principe niet verleend. Men kan er in dit plangebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als voor het broedseizoen wordt begonnen en de werkzaamheden continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt. Wanneer men de werkzaamheden tijdens het broedseizoen wil opstarten, dient het terrein vooraanvang van de werkzaamheden door een deskundige te worden onderzocht op het voorkomen van broedvogels. Wanneer broedvogels worden aangetroffen, moeten de werkzaamheden worden uitgesteld of moet rond het nest een 'werkvrije' zone in acht worden genomen. In deze zone mag dan niet worden gewerkt teneinde verstoring van de broedende vogel(s) te voorkomen.

4.4

Amfibieën

INVENTARISATIE In de grote poel aan de zuidkant van het onderzoeksgebied zijn tijdens het veldbezoek en schepnetonderzoek in 2013 alleen licht beschermde soorten als bruine kikker en bastaardkikker, aangetroffen. Van bruine kikker zijn larven aangetroffen. Gezien de terreinomstandigheden (ligging in agrarisch gebied) worden hierin ook geen streng beschermde soorten verwacht. Mogelijk komt in het ven in Deelgebied 2 heikikker voor. Heikikker is een kritische soort van vochtige heide en voedselarm tot matig voedselrijke vennen. Deelgebied 1 beschikt voor heikikker niet over geschikt biotoop en wordt daar dan ook niet verwacht.

EFFECTEN Door de ontwikkelingen in de huidige vorm zal de poel, alsmede het ven in tact blijven. Omdat licht beschermde soorten ook in de omgeving van de poel aangetroffen voor kunnen komen, kunnen mogelijk bij de werkzaamheden in Deelgebied 1, zoals grondverzet, enkele verblijfplaatsen van licht beschermde soorten vernietigd en/of verstoord worden. Ook kunnen tijdens de werkzaamheden enkele exemplaren worden gedood. Naar verwachting neemt de waarde van het onderzoeksgebied als leefgebied voor amfibieën toe. Het openstellen voor publiek van deelgebied 2 heeft op heikikker geen negatief effect.

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep amfibieën ontstaan. In het onderzoeksgebied kunnen vaste verblijfplaatsen van enkele licht beschermde soorten worden vernietigd en verstoord (artikel 11) als gevolg van de ontwikkelingen. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 12. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld.

CONCLUSIE

4.5

Reptielen

Alleen binnen deelgebied 2 is geschikt leefgebied voor reptielen aanwezig. Vooral het heidegebied waarin struunpaden mogelijk worden gemaakt vormt voor een soort als levendbarende hagedis geschikt biotoop. Deze middelzwaar beschermde soort is in de omgeving van het onderzoeksgebied waargenomen (8,9 en bijlage 2). Ook de streng beschermde hazelworm is bekend in de omgeving (8,9) en kan in het heidegebied voorkomen. Hazelworm komt mogelijk ook voor in bospercelen van Deelgebied 2.

INVENTARISATIE

Als gevolg van de openstelling worden de aanwezige wandelpaden meer betreden en zullen mensen het droge heidegebied middels struunpaden doorkruisen. In de huidige situatie wordt het droge heidegebied begraasd door schapen. Deze rouleren tussen de verschillende afgerasterde gebieden. Het is niet de verwachting dat betreding door mensen, eventueel met aangelijnde honden, een extra verstoringfactor vormt. Betreding van de reeds bestaande wandelpaden levert ook geen verstoring op voor levendbarende hagedis en hazelworm. Op bestaande wandelpaden kunnen hooguit enkele zonnende exemplaren worden opgeschrikt door bezoekers. De effecten zijn echter niet zodanig dat de functionaliteit van vaste rust- of verblijfplaatsen in het geding komt.

EFFECTEN

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep reptielen ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen verbodsovertredingen ten aanzien van reptielen verwacht.

CONCLUSIE

4.6

Vissen

De poel, het ven en de sloten in het onderzoeksgebied staan niet in open verbinding met andere oppervlaktewateren. Daarnaast vallen grote delen van de sloten in droge periodes droog. De aanwezigheid van beschermde vissoorten wordt niet verwacht. Tijdens inventarisatie met schepnet zijn ook geen vissen

INVENTARISATIE

aangetroffen in de poel. De ontwikkelingen hebben geen betrekking op het ven.

EFFECTEN/CONCLUSIE Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen verbodsbepalingen ten aanzien van vissen verwacht.

4.7

Dagvlinders

INVENTARISATIE In het onderzoeksgebied zullen algemene, niet beschermde soorten als distelvlinder en kleine vos foerageren. Het onderzoeksgebied is geen hoogwaardig leefgebied voor (middel)zwaar beschermde dagvlinders.

EFFECTEN/CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep dagvlinders ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op beschermde soorten verwacht. In de wijde omgeving (1, bijlage 2) zijn geen beschermde soorten waargenomen, voor deze soorten ontbreekt in het onderzoeksgebied de juiste biotoop.

4.8

Libellen

INVENTARISATIE Binnen het onderzoeksgebied vormt de poel een geschikt leefgebied voor libellen aanwezig. Zo komen onder meer platbuik en lantaarntje voor. Beschermde soorten zijn echter niet waargenomen en deze worden gezien de terreinomstandigheden en het voedselrijke karakter van het water ook niet verwacht.

EFFECTEN/CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep libellen ontstaan. Het onderzoeksgebied heeft na de ontwikkelingen een vergelijkbare waarde als leefgebied voor libellen. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op beschermde soorten of soorten van de Rode lijst verwacht.

4.9

Overige ongewervelden

INVENTARISATIE Met het oog op de aanwezige biotopen en het voorkomen/de verspreiding in Nederland worden binnen en direct rond het onderzoeksgebied geen beschermde overige ongewervelde soorten verwacht.

EFFECTEN/CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek is een voldoende beeld van de soortengroep ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op beschermde soorten verwacht.

Conclusie en consequenties

5

5.1

Beschermde gebieden

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 liggen op ruime afstand van het onderzoeksgebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten op deze gebieden te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig.

NATURA 2000

Naar verwachting is de planontwikkeling als geheel positief voor de EHS. Positieve effecten (uitbreiding natuurgebied) zijn groter dan eventuele negatieve effecten (aanleg en in gebruik neming landhuis). Het bestaande natuurgebied wordt feitelijk groter waardoor een ruimer leefgebied voor soorten planten en dieren ontstaat, met mogelijke kans op vestiging van nieuwe soorten. De activiteit is op het punt van de EHS niet in strijd met de Provinciale omgevingsverordening Drenthe, mits aan de voorwaarde wordt voldaan dat het grondwaterpeil niet verder wordt verlaagd en geen grootschalige aanplant van naaldbout plaatsvindt. De initiatiefnemer heeft aangegeven dat het grondwaterpeil niet wordt verlaagd en dat er geen sprake is van grootschalige aanplant van naaldbout.

EHS

Het is aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe, om de visie ten aanzien van de EHS te bevestigen.

5.2

Beschermde soorten

Uit het onderzoek komt naar voren dat het onderzoeksgebied een beperkte natuurwaarde kent. Wanneer bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen van vogels (zie voorwaarden paragraaf 4.4) worden geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden.

Voor de aanwezige licht beschermde soorten geldt een vrijstelling van de verboden in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

5.3

Uitvoerbaarheid

Uit het onderzoek naar effecten op beschermde natuurwaarden blijkt dat de aanwezige natuurwaarden geen belemmering vormen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Daarbij gelden wel de randvoorwaarden die in de vorige paragrafen (5.1 en 5.2) zijn genoemd. Gezien de aangetroffen soorten en de in dit rapport opgenomen voorziene plannen en activiteiten behoudt dit onderzoek uiteindelijk drie jaar zijn geldigheid voor een wettelijke of juridische procedure. Dit betreft een ontheffingsaanvraag voor de Flora- en faunawet of een besluit waarop de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is (onder andere een besluit voor de Wro).

Bij aanpassingen van het oorspronkelijke plan en veranderingen in de terreinomstandigheden van het onderzoeksgebied, die kunnen leiden tot andere inzichten met betrekking tot natuurwaarden, zal een actualisatie van het onderzoek moeten plaatsvinden. Dit geldt ook wanneer het beleid voor beschermde gebieden in de omgeving verandert.

B r o n n e n

6

6.1

Veldbezoek

Het onderzoeksgebied en omgeving zijn in de middag van 19 juni en op 12 december 2013 door de heer drs. A. Brouwer en mw. drs. A. Schwab bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Tijdens het bezoek zijn plantensoorten genoteerd, maar zijn verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Ten aanzien van de amfibieën is de aanwezige poel in het onderzoeksgebied met behulp van een fijnmazig amfibieënschepnet bemonsterd. Alle monsters zijn ter plaatse uitgezocht. De gevangen amfibieën zijn daarbij gedetermineerd en op de vanglocatie teruggezet. Het was op 19 juni een bewolkte dag met af en toe buien, een maximum temperatuur van 20°C, geen wind. Op 12 december was het een bewolkte dag met een maximum van 8°C

VERKENNEND VELDBEZOEK

6.2

Media

1. NDFF/Natuurloket, een internetapplicatie die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de databanken van talloze organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF). Het is een initiatief van onder meer de Gegevensautoriteit Natuur en de organisaties binnen de VOFF (www.natuurloket.nl).
2. www.zoogdieratlas.nl. Zoogdieratlas.nl is een digitale verspreidingsatlas van zoogdieren. De verspreiding van zoogdieren wordt per provincie in kaart gebracht. Zoogdieratlas.nl is een initiatief van de Zoogdierverseniging. De Zoogdierverseniging werkt per provincie samen met diverse organisaties.

6.3

Literatuur

3. Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen: Onderzoek naar verspreiding (periode 1986-1993) en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht 1997.
4. Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhoff bv, Groningen/Houten 2005.

5. Twisk, P., A. van Diepenbeek, J.P. Bekker, Veldgids Europese zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Zeist 2010.
6. Dienst Landelijk Gebied, Handreiking Flora- en faunawet, Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling, versie 1.1 (werkkader intern), 31 oktober 2008.
7. Dienst Regelingen, Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen, brief met referentie ffw2009.corr.046, 26 augustus 2009.
8. Provincie Drenthe, Amfibieën en Reptielen in Drenthe (verspreidingsperiode 1945-1993), Dienst ruimte en groen in samenwerking met de Werkgroep Amfibieën en Reptielen Drenthe, Assen 1993.
9. Stichting RAVON, Waarnemingenoverzicht 2010 (verspreidingsperiode 2001-2010), RAVON 42, jaargang 13 (4): blz. 105-119
10. Dijkstra, A.C.J., J. de Vries en B.J. Hoentjen, Dagvlinders in Drenthe: Voorkomen en verspreiding 1990-2001, Uitgeverij Publi-Que/Vlinderwerkgroep Drenthe 2003.
11. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002, De Nederlandse libellen (Odonata) - Nederlandse fauna 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

B i j l a g e n

1. Wet- en regelgeving natuurwaarden
2. Samenvatting Nationale Database Flora en Fauna

Bijlage 1. Wet- en regelgeving natuurwaarden

Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet en het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot gebiedsbescherming betreft de Natuurbeschermingswet 1998 en het beschermingsregime van de Ecologische Hoofdstructuur. In het navolgende wordt een toelichting op deze wet- en regelgeving gegeven.

Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

ZORGPLICHT

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12). Tevens moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat enkele van deze verboden indirect worden overtreden door aantasting van bijvoorbeeld het foerageergebied en migratieroutes.

VERBODEN

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel.

BESCHERMDE SOORTEN

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in drie tabellen. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, wordt in dit rapport respectievelijk de benaming licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd.

BESCHERMINGSREGIMES

Licht beschermde soorten (algemene soorten) zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De verboden, bedoeld in artikel 9 tot en met 11 van de wet, gelden in het geheel niet ten aanzien van mol, bosmuis en veldmuis. Daarnaast gelden ze niet ten aanzien van huisspitsmuis voor zover dit dier zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

TABEL 1

Voor middelzwaar beschermde soorten (overige soorten) en vogels geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet, mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie goedgekeurde gedragscode (zie hierna). Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten

TABEL 2

ontheffing worden aangevraagd. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing bij middelzwaar beschermde soorten zijn:

- de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- de activiteit moet een redelijk doel dienen.

TABEL 3	Ontheffing voor streng beschermde soorten en vogels wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. De algemene beleidslijn hierbij is dat de ingrepen zodanig worden gemitigeerd dat er geen effecten zijn te verwachten op het goede voortbestaan van de soort op de locatie van de ingreep. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing zijn: - er mag geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit zijn; - de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - er moet een in of bij de wet genoemd belang zijn; - er wordt zorgvuldig gehandeld; - er vindt geen benutting of economisch gewin plaats.
ACTIVITEITENPLAN	Ten behoeve van een ontheffingsaanvraag artikel 75 Flora- en faunawet dient een activiteitenplan te worden opgesteld. In het activiteitenplan worden het doel van de aanvraag en een uitgebreide onderbouwing van de activiteit beschreven. Het vormt de basis van de beoordeling door de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie.
AFWIJZING	Wanneer door middel van het nemen van mitigerende maatregelen een verbodsovertreding wordt voorkomen, kan het eveneens goed zijn om een activiteitenplan op te stellen om het 'zorgvuldig werken' vast te leggen. Dit activiteitenplan kan via de aanvraagprocedure voor een ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet ter beoordeling aan de Dienst Regelingen worden voorgelegd. Hierbij wordt dan ingezet op een goedkeuring van de maatregelen, maar een afwijzing van de ontheffingsaanvraag. Door uitvoering van de maatregelen die in het activiteitenplan zijn beschreven, wordt een overtreding van de Flora- en faunawet namelijk voorkomen en is een ontheffing niet nodig.
GEDRAGSCODE	Een gedragscode is een document waarin wordt aangegeven hoe bij het uitvoeren van activiteiten of werkzaamheden schade aan beschermde planten en dieren wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Ook wordt in de gedragscode aangegeven hoe in de praktijk zorgvuldig wordt gehandeld.
BEOORDELING	Om te voldoen aan de onderzoeksverplichting naar andere eventueel belemmerende regelgeving zoals gesteld in artikel 3.1.6 Bro, is het voldoende dat een ecooloog vaststelt dat er geen ontheffingen volgens artikel 75 Flora- en faunawet nodig zijn of dat deze kunnen worden verkregen (ABRvS 23 augustus 2006). Dit oordeel is geldig wanneer het is gebaseerd op goed onderzoek en juridisch navolgbaar is gedocumenteerd, zoals in voorliggende rapportage is gebeurd. De begrippen 'ecoloog', 'goed onderzoek' en 'rapportage' zijn beschreven in de 'Handreiking Flora- en faunawet, 31 oktober 2008' van de Dienst Landelijk Gebied.

Besluit Rode lijsten flora en fauna

De Rode lijsten zijn officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit Rode lijsten flora en fauna, november 2004, gedeeltelijk herzien en aangevuld per september 2009) op grond van de artikelen 1 en 3 van het Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijk leefmilieu in Europa van 19 september 1979 (Verdrag van Bern). Voor het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen (duidelijke) juridische status.

De rode lijsten zijn samengesteld aan de hand van twee criteria, te weten de trend en de zeldzaamheid. De rode lijstsoorten worden ingedeeld in de volgende categorieën, met de daarbij behorende trend en zeldzaamheid:

SAMENSTELLING

- **UW** uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu afwezig op wereldschaal;
- **UWW** in het wild uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig op wereldschaal, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
- **VN** verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu afwezig in Nederland;
- **VNW** in het wild verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig in Nederland, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
- **EB** ernstig bedreigd: zeer sterk afgenomen en nu zeer zeldzaam;
- **BE** bedreigd: sterk afgenomen en nu zeldzaam tot zeer zeldzaam, of zeer sterk afgenomen en nu zeldzaam;
- **KW** kwetsbaar: matig afgenomen en nu vrij tot zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen en nu vrij zeldzaam;
- **GE** gevoelig: stabiel of toegenomen, maar zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen, maar nog algemeen.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet uit 1967 voldeed niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen aan natuurbescherming stellen. Daarom is op 1 oktober 2005 de Natuurbeschermingswet 1998 van kracht geworden, die de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden bundelt. Daarmee zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet 1998 verwerkt.

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet 1998:

BESCHERMDE GEBIEDEN

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- staatsnatuurmonumenten en beschermde natuurmonumenten;
- Wetlands.

Verder is deze wet de basis voor het nationale Natuurbeleidsplan (structuurvisie) waarin de Ecologische Hoofdstructuur is geregeld.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen Gedeputeerde Staten van de provincies de vergunningen, maar bij landsbelangoverschrijdende gebieden doet de minister van Economische Zaken dit.

VERGUNNING

Bij projecten, plannen en activiteiten in of in de omgeving van een beschermd gebied moet in een vooroverleg tussen het bevoegd gezag en de initiatiefnemer (samen met zijn ecologisch adviseur), worden ingeschat of de voorgestane ontwikkeling een significant negatief effect op dit gebied tot gevolg kan hebben. In deze oriëntatiefase vindt een globale toetsing plaats, de zogenaamde voortoets, waardoor een indicatie van de mogelijke negatieve gevolgen wordt verkregen. Op deze manier kan worden bepaald hoe de verdere procedure dient te worden doorlopen en of vergunningverlening aan de orde is. Het bevordert de voortgang van het proces wanneer de initiatiefnemer een aantal globale onderzoeksgegevens voor dit vooroverleg aanlevert. In voorliggend rapport heeft de ecooloog die gegevens beschreven.

ORIËNTATIEFA-
SE/VOORTOETS

In tegenstelling tot de beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet, die door de ecooloog wordt gegeven, is voor de Natuurbeschermingswet 1998 het oordeel van het bevoegd gezag nodig (zie ook Vergunning). Teneinde te voldoen aan artikel 3.1.6 Bro moet het oordeel van het bevoegd gezag deel uitmaken van de besluitvorming in de planologische procedure,

BEOORDELING

tenzij het objectief overduidelijk is dat beschermde gebieden niet kunnen worden geschaad door de getoetste ontwikkeling.

VERGUNNINGAANVRAAG	Wanneer er geen wetenschappelijke zekerheid bestaat dat er geen significant negatief effect is, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien er mogelijk wel een negatief effect is, maar dit zeker niet significant is, moet een verslechterings- en verstoringstoets worden gedaan. Voor beide toetsen moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een natuurbeschermingswetrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de initiatiefnemer. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast. Indien een gebied alleen of mede op grond van een eerdere aanwijzing als natuurmonument is aangewezen, geldt voor dat zelfstandige gebied of voor die specifieke aanwijzingscriteria een lichter afwegingskader met een zekere bestuurlijke vrijheid.
ADC-CRITERIA	Wanneer het bevoegd gezag een passende beoordeling nodig acht, moet rekening worden gehouden met de ADC-criteria. Het project moet dan achtereenvolgens worden beoordeeld op: mogelijke (A) alternatieven, (D) dwingende reden van groot openbaar belang en verplichte (C) compensatie. Veel projecten zullen niet aan deze criteria voldoen. Het kan daarom gunstig zijn om bij twijfel over effecten een uitgebreider vooronderzoek te doen in de vorm van een natuurbeschermingswetonderzoek. Een interactief proces tussen de onderzoekers, de initiatiefnemer en zijn ontwerpers, biedt daarnaast de mogelijkheid om het plan zo bij te stellen dat significant negatieve effecten worden voorkomen.
INSTANDHOUDINGSDOELEN	De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende beschermd gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheerplannen. In het aanwijzingsbesluit van een Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad.
AANGEWEZEN	Ten tijde van het schrijven van dit rapport zijn nog niet alle aanwijzingsbesluiten voor de 162 Natura 2000-gebieden klaar. De laatste stand van zaken met betrekking tot de (definitieve) aanwijzingsbesluiten is te vinden op de internetsite van het Ministerie van Economische Zaken (gebiedendatabase). Zolang definitieve aanwijzing nog niet heeft plaatsgevonden, wordt getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten of de conceptaanwijzingsbesluiten.
BEHEERPLANNEN	Voor alle Natura 2000-gebieden moeten beheerplannen worden opgesteld. In een beheerplan wordt vastgelegd hoe en wanneer de doelen voor een gebied worden gehaald (instandhoudingsdoelstellingen). Activiteiten in en rondom Natura 2000-gebieden (landbouw, recreatie, waterbeheer) die negatieve effecten op de natuur(doelen) hebben, kunnen ook in het beheerplan worden geregeld, waarmee een integrale aanpak wordt bewerkstelligd. Een beheerplan moet binnen drie jaar na aanwijzing als Natura 2000-gebied worden vastgesteld. Sinds 1 september 2009 zijn voor ruim 80 van de 168 gebieden conceptbeheerplannen beschikbaar.

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangende structuur van gebieden met een speciale natuurkwaliteit (doelen). De EHS moet biodiversiteit en duurzame natuurkwaliteit in Nederland waarborgen. De EHS is een beleidsconcept dat zijn wortels heeft in het Nationaal Natuurbeleidsplan van 1990. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) staan de plannen van de rijksoverheid met betrekking tot de EHS. Provincies zijn verantwoordelijk voor de realisering van de EHS. In de Provinciale Structuurvisie en Provinciale Ruimtelijke Verordening is dit als beleidsdoel opgenomen.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden;
- toekomstige natuurgebieden;
- beheergebieden.

BESCHERMDE GEBIEDEN

Voor de EHS geldt het beschermings- en compensatieregime uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR), zoals uitgewerkt in de Spelregels EHS (Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS). In het geval van een ruimtelijke procedure worden ingrepen bij EHS-gebieden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst. Wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS mogen niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

BESCHERMING

In tegenstelling tot de beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet, die door een ecoloog wordt gegeven, is in het geval van effecten op de EHS het oordeel van het bevoegd gezag nodig. Dit komt overeen met de Natuurbeschermingswet 1998. Het college van Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie is gewoonlijk het bevoegd gezag. In voorliggend rapport levert de ecoloog wel de argumenten voor dat besluit. Teneinde te voldoen aan artikel 3.1.6 Bro moet het oordeel van het bevoegd gezag deel uitmaken van de besluitvorming in de planologische procedure, tenzij het objectief overduidelijk is dat beschermde gebieden niet kunnen worden geschaad door de getoetste ontwikkeling.

BEOORDELING

Bijlage 2. Samenvatting Nationale Database Flora en fauna

□Soort	Bescherming
Egel	licht beschermd
Kleine watersalamander	licht beschermd
Gewone pad	licht beschermd
Gewone vogelmelk	licht beschermd
Groenekikkercomplex	licht beschermd
Bruine kikker	licht beschermd
Mol	licht beschermd
Haas	licht beschermd
Ree	licht beschermd
Vos	licht beschermd
Levendbarende hagedis	middelzwaar beschermd
Kleine zonnedauw	middelzwaar beschermd
Steenmarter	middelzwaar beschermd
Eekhoorn	middelzwaar beschermd
Koolmees	streng beschermd
Ringmus	streng beschermd
Appelvink	streng beschermd
Ooievaar	streng beschermd
Zilvermeeuw	streng beschermd
Keep	streng beschermd

Huismus	streng beschermd
Vink	streng beschermd
Roek	streng beschermd
Wulp	streng beschermd
Zwarte Roodstaart	streng beschermd
Boomklever	streng beschermd
Roodborsttapuit	streng beschermd
Boomkruiper	streng beschermd
Ekster	streng beschermd
Stormmeeuw	streng beschermd
Regenwulp	streng beschermd
Gaai	streng beschermd
Buizerd	streng beschermd
Toendrarietgans	streng beschermd
Grote Lijster	streng beschermd
Bosuil	streng beschermd
Fazant	streng beschermd
Sperwer	streng beschermd
Staartmees	streng beschermd
Goudvink	streng beschermd
Grote Bonte Specht	streng beschermd
Tjiftjaf	streng beschermd
Boompieper	streng beschermd
Fitis	streng beschermd
Graspieper	streng beschermd
Groenling	streng beschermd
Laatvlieger	streng beschermd
Kauw	streng beschermd
Tuinfluit	streng beschermd
Gekraagde Roodstaart	streng beschermd
Kievit	streng beschermd
Geelgors	streng beschermd
Heikikker	streng beschermd
Scholekster	streng beschermd
Spreeuw	streng beschermd
Grasmus	streng beschermd
Veldleeuwerik	streng beschermd
Boerenwaluw	streng beschermd
Merel	streng beschermd
Winterkoning	streng beschermd
Holenduif	streng beschermd
Gewone dwergyleermuis	streng beschermd
Zanglijster	streng beschermd
Houtduif	streng beschermd

Matkop	streng beschermd
Zwartkop	streng beschermd
Roodborst	streng beschermd
Europese Kanarie	streng beschermd
Smient	streng beschermd
Houtsnip	streng beschermd
Gauwe Klauwier	streng beschermd
Pimpelmees	streng beschermd
Sijs	streng beschermd
Torenvalk	streng beschermd
Braamsluiper	streng beschermd
Tureluur	streng beschermd
Kokmeeuw	streng beschermd
Gauwe Gans	streng beschermd
Kolgans	streng beschermd
Zwarte Kraai	streng beschermd
Ruige dwergvleermuis	streng beschermd
Witte Kwikstaart	streng beschermd
Wilde Eend	streng beschermd
Goudhaan	streng beschermd

Colofon

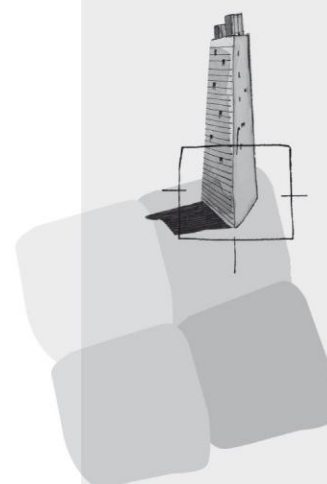
Opdrachtgever
De heer G. Holthuis
Mevrouw E. Wynia

Rapport
De heer drs. A. Brouwer
Mevrouw drs. A. Schwab
BügelHajema Adviseurs

Fotografie
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
De heer P. Schollema
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
160.51.50.00.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
Postbus 274
9400 AG Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E assen@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort